

10de Woord ter bemoediging

VERKIEZINGEN IN CORONATIJD

Binnenkort mogen wij weer stemmen voor de Tweede Kamer. Onze media staan vol nieuws over de aanstaande verkiezingen. Politici worden geïnterviewd. Wij lezen allerlei achtergrondinformatie en op de televisie worden debatten gehouden. Door de coronapandemie zijn er maar weinig live verkiezingsbijeenkomsten. Maar de kranten, de radio en televisie en, in toenemende mate, de nieuwe sociale media helpen om de standpunten van de verschillende politieke partijen voor het voetlicht te brengen. Zo kunnen mensen bepalen welke partij of kandidaat zijn of haar stem zal krijgen. Voor velen staat de politiek in een negatief daglicht. Het wordt vaak verbonden met machtspelletjes en slimme retorica. Helaas komt dat alles ook onder politici voor. Maar uiteindelijk gaat de politiek over de inrichting van onze samenleving. Verkiezingen zijn dan ook belangrijke momenten. Laten wij als katholieken vooral ook gebruik maken van ons stemrecht.

Rijke Roomse Leven

Het is al lang geleden dat de bisschoppen een stemadvies gaven. In de tijd van de katholieke emancipatie was dat anders. De Nederlandse bisschoppen riepen de katholieken in de tijd van het Rijke Roomse Leven (1920-1965) op te stemmen op de katholieke partij, voor de oorlog de Rooms Katholieke Staatspartij en na de oorlog de Katholieke Volkspartij. Via het parlement kon zo een bijdrage worden geleverd aan de gelijkberechtiging van het katholieke volksdeel in ons land. Maar de tijd van een bisschoppelijk advies is al heel lang voltooid verleden tijd. De katholieken hebben hun gerechtvaardigde plaats in de samenleving bereikt en de bisschoppen beseffen dat vanuit het Evangelie verschillende politieke keuzes mogelijk zijn. Het gaat altijd om de drieslag *zien*, *oordelen* en *handelen* (kardinaal Cardijn). Mensen kijken altijd vanuit een bepaalde sociaal-culturele context naar de werkelijkheid. Dat zal hun oordeel en hun handelen, in dit geval, hun politieke keuze, mede bepalen.

Bronnen van onze cultuur

Onze westerse cultuur wordt in belangrijke mate bepaald door vijf bronnen. Ik noem allereerst de Griekse filosofie. Tot op de dag van vandaag hebben denkers als Aristoteles en Plato bewust of onbewust invloed op onze beleving van de werkelijkheid. En ons denken over goed en kwaad is niet goed denkbaar zonder de invloed van het Romeins recht te verdisconteren. Vanzelfsprekend noem ik als bron de Joodse erfenis. Het Oude Testament heeft onze cultuur in belangrijke mate gevormd. Ik noem de betekenis van de Tien geboden maar ook de invloed van de profeten van Israël met hun pathos voor maatschappelijke gerechtigheid. Natuurlijk noem ik als vierde bron onze eigen christelijke traditie, heel bijzonder het onderwijs van Jezus maar ook de brieven van de apostel Paulus. Denk aan het dubbelgebod van de liefde en de drie goddelijke deugden geloof, hoop en liefde. Als vijfde bron noem ik graag de erfenis van de Verlichting en de Franse Revolutie met de idealen van vrijheid, gelijkheid en broederschap. Binnen dit brede culturele kader opereren onze politici.

Katholiek sociaal denken

In de huidige tijd geen stemadvies van de kerkelijke overheid. Maar dat betekent niet dat de Kerk geen hulp wil bieden bij het maken van een politieke keuze. Deze week komen de Nederlandse bisschoppen met een brief in het kader van de komende verkiezingen. U kunt deze brief

lezen als een spiegel. Kijk erin en hopelijk wordt u geholpen bij uw keuze in het stemhokje. Graag wijs ik op het onderwijs van paus Franciscus. In zijn recente sociale encyclieken *Laudato Si* (2015) en *Fratelli Tutti* (2020) geeft de paus belangrijke aanwijzingen voor een meer rechtvaardige wereld. De paus wil bouwen aan een *cultuur van het leven*. Een dergelijke cultuur kent meerdere dimensies. Ik noem allereerst de beschermwaardigheid van het leven. Zowel het ongeboren leven als het oudere, aftakelende leven. Het leven verdient bescherming vanaf de conceptie tot de natuurlijke dood. Een tweede dimensie vormt de inzet voor een wereldwijde sociale gerechtigheid. In onze huidige wereld zijn de goederen en diensten zeer onrechtvaardig verdeeld. Een deel van de wereldbevolking leeft in overvloed terwijl minstens een miljard mensen het meest minimale moet ontberen. In een wereld die geroepen is tot broeder- en zusterschap moeten wij aan onverschilligheid voorbij, ons blijven inzetten voor meer recht en rechtvaardigheid. In het voetspoor van paus Franciscus denk ik dan met name aan de armen en de vluchtelingen. Tenslotte noem ik ook het behoud van de aarde als ons gemeenschappelijk huis. De paus roept op tot een ecologische bekering. Zodat wij de aarde niet langer uitbuiten maar goed beheren en behoeden voor de generaties die na ons zullen komen.

Onderling beraad over de goede samenleving

Wij leven in een samenleving met vele godsdiensten en levensbeschouwingen. Onderling beraad over de goede en rechtvaardige samenleving tussen christenen, andersgelovigen en ongelovigen zou heilzaam kunnen zijn. Hoe kunnen wij, in een multiculturele en multireligieuze maatschappij, de grote uitdagingen van deze tijd zo goed mogelijk tegemoet treden. Recent had ik een boeiende digitale dialoog met de Vlaamse hoogleraar Dirk Verhofstadt. Deze dialoog was georganiseerd door het Vlaamse Humanistisch Verbond en ons eigen VKMO, het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties. Verhofstadt noemt zich atheïst. Wij spraken over de bronnen van de moraal en hoe mensen met verschillende politieke en levensbeschouwelijke overtuigingen vreedzaam samen kunnen leven. Deze dialoog is helemaal in de lijn van het project *De voorhof van de volkeren*, gestart door de paus Benedictus in 2011. Het ideaal van de paus vormt een blijvende dialoog tussen katholieken en ongelovigen over de grote vragen van het bestaan. Zelf voerde hij een boeiende dialoog met de agnost Jürgen Habermas, een bekende Duitse socioloog.

Na de verkiezingen

Na woensdag 17 maart gaan verschillende partijen in Den Haag ook met elkaar in beraad. Ik hoop en bid op een vruchtbaar overleg. In deze tijd van crisis zal de kabinetsformatie hopelijk niet lang duren. Het land heeft immers behoefde aan een doortastende regering die de grote problemen van onze tijd bij de horens vat. Ik noem het versterken van de bestaanszekerheid van alle mensen; het beschermen van de schepping en het behoud van de vrede. Anders geformuleerd: ik hoop op een regering die zich zal inzetten voor een *cultuur van het leven* zoals eerder in dit Woord van bemoediging beschreven. Laten wij de komende formatiebesprekingen met ons gebed begeleiden.

Mgr. dr. Gerard de Korte